

СОНЦА ДЗЕН ЯЕ...

Лёс — як віно на палыне. Хоць сцэнарый пішы і здымай кіно. І хіба ж адно?! Вось дзёўчынка-сірата. З сямі (!) гадоў яна батрачыла — працавала на багатых. Потым, падрасшы (так сталася)... «улілася» ў адну з гэтых сем'яў — насуперак волі заможных бацькоў стала нявесткай. Вось нарадзіла дзяцей і (чым?) сваім батрацкім паходжаннем уратавала сям'ю ад высылкі ў Сібір. Але не ўратавала ад раскулачвання... І мужа свайго — ад смерці: па хлуслівым даносе яго арыштавалі, «прызналі» ворагам народа. Каб хоць неяк аблегчыць долю ягоных дзяцей (зацкуюць жа — было — не прымуць нідзе вучыцца!), жонка падала на развод і «перапісала» малых на сваё дзівочае прозвішча. Яго, гэта прозвішча Лясун, і панеслі трое дзяцей Мітрафана Кашкана, потым яго ж перадалі сваім дочкам і сынам, сваім унукам, якія (на добры толк) павінны былі быць Кашканамі, бо дзед і прадзед іх, безумоўна ж, не былі ніякім кулаком, і ніякім ворагам (а тым больш народа): гэта афіцыйна прызнана (адзін з сыноў дамося!), хоць і пасмяротна.

Альбо вось яшчэ... Дзеці вайны (цэлае пакаленне!) раслі на леташняй перамёрзлай бульбе, на крапіве і лебядзе — на «падножным корме» — бо хоць нейкія грошы ў выглядзе пенсій прызначалі далёка не ўсім. Нават тым, чые бацькі загінулі ці прапалі без вестак. Ева Сашко ад нейкай падтрымцы з боку дзяржавы нават не марыла: першы муж памёр на пачатку вайны — пакінуў ёй, лічы, немаўля. Бацька другога сыночка (не да шлюбаву было!) тут, у Бярэзінскіх лясах, партызаніў... Потым яго прызвалі на службу, накіравалі ў дзейную армію. Сыходзячы, ён абцяў вярнуцца — да яе, да сына, якому даў сваё прозвішча, аднак слова свайго не стрымаў... Жанчына чакала. Дзеці (клопатам яе) раслі і выраслі. Прычым той, другі, пакінуты бацькам хлопчык — надзіва прыгожым, сціплым, сумленным і з... вельмі рэдкім голасам. Дзякуючы яму, сваім песням Мікалай Кожухаў, аб'ехаў, лічы, паўсвету... Знайшоў бацьку. Выгадаваў траіх сыноў. ...Пра гэтых і многіх іншых сваіх землякоў — са шчырай замілаванасцю, з павагай, з любоўю — у розныя гады на старонках бярэзінскай раённай газеты распавядала няштатны карэспандэнт (альбо, як тут гавораць, народны журналіст) Ніна Мацвееўна Бурко.

Хто героі яе артыкулаў? Не без таго — людзі ў раёне (ды і краіне!) знаяць — ветэраны вайны і працы, ардэнаносцы. Прынамсі, Рьгор Ігнатавіч Еўдакімчык салдатам прайшоў усю вайну, пасля яе працаваў дырэктарам школы. Гвідон Іосіфавіч Рэут таксама ваяваў і 30 гадоў узначальваў адну з мацнейшых гаспадарак. Ветэран Вялікай Айчыннай Ігнат Васільевіч Лаўнік (першая прафесія — ляснік) пасадзіў 500 гектараў лесу і, як дырэктар, пабудаваў школу, Рьгор Мітрафанавіч Лясун (а па справядлівасці, якая ніколі не адновіцца, Кашкан) — інвалід вайны, з сям'ю класамі адукацыі (на большае сын «ворага народа») разлічвае не мог... Ды і вайна...), стаў лепшым бухгалтарам, рэвізором, лепшым начальнікам кантрольна-рэвізійнага аддзела...

Але ж былі артыкулы і пра зусім іншы герызм. Прынамсі, Ганна Васільеўна Арлова ў гады Вялікай Айчыннай не была ні сувязной, ні падпольшчыцай, не трымала ў руках вінтоўкі: яна і яе цяжкадоўна сястрычка (толькі двое з васьмі дзяцей Наталлі Багамыкі!) выжылі ў блакадным Ленінградзе.

Раіса Іванаўна Сямашка таксама не ваявала. Яна, працуючы і гадуючы двух сыноў у Беразіно, як магла апекавала, амаль штодзённа праведвала хворую маці ў вёсцы Гарэнічы (за сем кіламетраў), потым забрала ў сваю сям'ю і дзевяць гадоў даглядала псіхічна нездаровую сякхроў, а пасля таго адзінаццаць гадоў — прыкаванага да ложка мужа.

Яна ж, Раіса Іванаўна, пасля заўчаснай, недарэчнай смерці нявесткі дапамагае сыну выхоўваць унучку і ўнука. Паважаюць на Бярэзіншчыне і Вольгу Васільеўну Бандарчык — цяпер. А быў жа, быў час, калі жыццё ёй здавалася раем — кожны дзень вясельня кампаніі, спіртное... Спачатку яна яшчэ неяк трымалася, адчувала, што гэта да добра не давядзе, а потым... Не разбярэш, што спачатку, што потым, — страціла жанчына працу, аўтарытэт, некалі прывабную знешнасць, здароўе, павагу людзей, страціла, можна сказаць, усё. Заставаліся хіба дзеці, якія па-ранейшаму гаравалі і шкадавалі матулю, хіба рэшты сорамаў... страх, што ў любы момант яе жыццё можа абарвацца.

І тады яна сказала сабе: «Усё, хочіць, адпіла...». Цяпер Вольга Васільеўна ўжо на пенсіі (перад ёй — працавала загадчыцай сталовай), чым можа, дапамагае дзецям, радуецца ўнукам. І ўпэўнена: алкагалізм — гэта хвароба, якую лечаць не столькі дактары, колькі ўласнае жаданне паправіцца. Заохаш стаць чалавекам — станеш!

Бо іншага — часам — проста не дадзена... Сваю родную маці Аляксандр Якаўлевіч Крыварот бачыў толькі на фотаздымку: бацька аўдавеў перад вайной. Тады ж — ажаныўся яшчэ раз, бо двое малых...

Ім, гэтым дзецям, вельмі пашчасціла: бацька сустрэў сапраўдную жанчыну. Жанчыну, якая не кінула малых нават пасля таго, як муж і іх бацька загінуў на фронце.

Да таго ж саму яе, як жонку франтавіка, немцы хацелі расстраляць. І расстралялі б разам з іншымі такімі ж «злачынцамі», каб да месца пакарання не прыбегла яе родная сястра, не давяла неяк немцам, што выйшла Намылка, што тая жонка франтавіка Надзея Крыварот — гэта яна, і... не стала пад кулі, шапнуўшы сястры, каб бегла адсюль, бо ёй жа дзівяці гадаваць.

Дзеці (клопатам маці... Не мачахі ж?!), выраслі. Адзін з іх, Аляксандр Якаўлевіч Крыварот (светлай памяці!), быў лепшым кіроўцам у аўтапарку №22, потым там жа ўзначальваў Савет ветэранаў.

Ці вось яшчэ. Так склалася, што першы муж Соф'і Жураўлёвай раўнаваў яе, прыкладваю да чаркі і потым біў. Падумала: калі не кіну яго, асірачу дзяцей... Быў другі — вясельны, гаманкі, але ж і ён... Толькі што крупы не лічыў: адно яйка дзятліў на дваіх, глядзеў, колькі жонка вады ў ванну набірае. Каб, крыў божа, не лішняй!

Зноў сышла... Больш за тое — з Мінска вярнулася ў родную вёску, уладкавалася на працу, сабрала грошай, узятая будаваць новы дом. Ды з такім імпатам, што адзін з будаўнікоў... за гаспадара застаўся. І цяпер, нарэшце, Соф'я Васільеўна ўсім задаволена: сваю радню, сваіх дзяцей і ўнукаў яна сустракае на парозе сваёй жа вялікай утульнай хаты.

Менавіта ў іх, тых хатах, кватэрах, дамах (найчасцей, вядома ж, у тых, дзе плачуць, а ў не ў тых, дзе скачуць) бывае намеснік старшыні раённага Савета ветэранаў вайны і працы Ніна Мацвееўна Бурко. Распытвае пра жыццё-быццё, чым можа, дапамагае ці падлічыць іншыя. І, здарэцца, піша, бо лічыць, што пра многіх людзей НЕ пісаць проста нельга!

Яшчэ адзін прыклад. Вольга Калясень у 15 засталася кругляй сіратой, матуляй і бацькам для... дзесяцігадовага брата і трох сястрычак. Каб скончыць такі сярэдняю школу, дваіх дзяцей вырашыла здаць (хай прабацька за гэтае слова) у інтэрнат, часова, і нават ужо завезла за 10 верст у Беразіно. Аднак праз некалькі гаўдзін, узяўшыся за ручкі, малыя пехам прыйшлі да бацькоўскай хаты. І сястра, убачыўшы іх, сказала, што больш нікога і нікому не аддасць!

І не аддала!... І — з такім вось «пасагам» — выйшла замуж за каханага хлопца, нарадзіла ў дадатак да тых дзяцей, што былі, яшчэ пяцярых. Рэдкія людзі і рэдкія лёсы! Таму, відаць, па прапанове старшыні раённага Савета ветэранаў Мікалая

гэта — самааддана адпрацаваўшы ўсё жыццё (спачатку на ферме, потым брыгадзірам у трэсцэ «Белсувязбуд») і размяняўшы дзвяты дзясятка!

А вось ветэранаў працы «ў прэзідыуме» і ў актавай зале было значна больш: ардэнаносец, рацыяналізатар — гонар Бярэзіншчыны, аўтарэйдарыст Анатоль Антонавіч Несцяровіч; у адной асобе вязальшчыца, вышывальшчыца, мастачка, настаўніца Тамара Рыгораўна Несцяровіч; эталон педагога Дзіна Дзмітрыеўна Трапянок; рэдкі па сваіх якасцях сацыяльна работнік Вольга Дзмітрыеўна Баранавая; шчырая працаўніца, калгасніца Марыя Міхайлаўна Баранавая...

— Пісаць пра людзей, іх жыццё вельмі не проста, — гаварыла прадпрыемльніца і таксама няштатны карэспандэнт раёнкі (дарчы, сёлета газеце 80!) Надзея Паўлаўна Мельнік. — Трэба ўмець выслушаць, трэба разам з чалавекам у думках прайсці, а дакладней — перажыць увесь яго шлях, потым падабраць адпаведныя словы. Гэта — цяжкае праца, праца найперш душы... Думаю, усе, пра каго пісала Ніна Мацвееўна, удзячны ёй за ўвагу, за прызнанне заслуг. Людзям пра сябе прыёмна чытаць, асабліва — добрае... Гэта — гонар для іх сем'яў, для іх блізкіх.

...На прэзентацыі зборніка, безумоўна ж, слова далі і віноўніцы ўрачыстасцяў. Але, як і варта было чакаць, пра сябе яна нічога не сказала. Ды і каму, калі на Бярэзіншчыне ўсе ведаюць, што яна тутэйшая, нарадзілася напрыканцы вайны пятым дзіцем у гаротных маці (бацька хутка загінуў), працавала настаўніцай, старшынёй сельскага Савета, сакратаром Бярэзінскага райкама партыі, загадчыцай аддзела сацыяльнай абароны. І амаль заўсёды нешта пісала — вершы, даклады, справаздачы, артыкулы для раённай газеты. Пераважна — пра сваё... сонца. А сонца дзён яе — і насамрэч людзі.

Валянціна ДОЎНАР, г. Беразіно.
P.S. Што надзвычай прыемна, Ніна Мацвееўна Бурко — пастанная падпісчыца і аўтар «Звязды», сама чалавек досыць рэдкага лёсу. Але ж пра свой (абяцала!) потым.

ВНИМАНИЕ!

ДО 30-ГО ИЮНЯ ПРОДЛЕНА МОЛОДЕЖНЫЕ КОНКУРСЫ!!!

- по созданию идей социальной рекламы по чернобыльской тематике «Молодежь — возрождению, развитию, будущему!» (биллборды, постеры, аудиоролики, видеоролики, Интернет-баннеры)
- информационных проектов (эссе) о перспективах социально-экономического и культурного развития пострадавших в результате чернобыльской катастрофы районов «Пострадавшие районы? Мой взгляд в будущее...»

Напомним, для участия в конкурсах необходимо:

1. Зайти на сайт www.rbc.by и ознакомиться с правилами участия в конкурсах.
2. Выбрать одну из предложенных тематик.
3. Оформить свои самые оригинальные мысли и направить работы до 30 июня 2011 г. включительно по электронной почте: info@rbc.by (с пометкой «конкурс информационных проектов» либо «конкурс идей социальной рекламы») или на почтовый адрес: 220112, г. Минск, ул. Шпилевского, 59, пом. 7Н.

Подробности на сайте www.rbc.by или по телефону 8 (017) 291 02 83. Поспешим!

ПРОЕКТНАЯ ДЕКЛАРАЦИЯ

строительства многоквартирного жилого дома № 3 (по генплану) комплекса многоэтажных жилых домов не повышенной комфортности и подъездной автодороги в а.г. Сеница Сеницкого сельсовета Минского района

Информация о застройщике
Частное строительное унитарное предприятие «Витасанплюс» (Частное предприятие «Витасанплюс»).
Место нахождения: г. Минск, ул. Сторожевская, д. 8, помещение 9.
Режим работы: понедельник – пятница с 9.00 до 18.00, обеденный перерыв с 13.00 до 14.00, выходные дни – суббота, воскресенье.
Государственная регистрация застройщика: Частное предприятие «Витасанплюс» зарегистрировано Минским городским исполнительным комитетом 24 января 2008 г. в Едином государственном регистре юридических лиц и индивидуальных предпринимателей за № 190262038.
В проектах строительства жилых домов и иных объектов недвижимости в течение трех лет, предшествующих заключению договора, Частное предприятие «Витасанплюс» участие не принимало.

Информация о проекте
Цель проекта: строительство многоквартирного жилого дома № 3 (по генплану) комплекса многоэтажных жилых домов не повышенной комфортности и подъездной автодороги в а.г. Сеница Сеницкого сельсовета Минского района.
Срок реализации проекта: 2 квартал 2011 г. – 3 квартал 2012 г.
Государственная экспертиза проектной документации: экспертное заключение № 83–70/11, выданное 25.02.2011 г. Дочерним Республиканским унитарным предприятием «Главгосстройэкспертиза по Минской области».
Местонахождение строящегося многоквартирного жилого дома: Минская область, Минский район, а.г. Сеница, район улиц Набережной, местного проезда, ул. Я. Купалы, ул. Коммунальной.
Характеристика строящегося многоквартирного жилого дома: 89-квартирный 9-этажный жилой дом, состоит из 2-х блок-секций серии М 111-90, БС-41, с техподпольем.

Кровля рулонная с организованным внутренним водостоком. Источником теплоснабжения является существующая котельная в п. Юбилейный. Система квартирного отопления – горизонтальная двухтрубная. В качестве нагревательных приборов к установке приняты радиаторы алюминиевые секционные. Для квартирного учета горячей и холодной воды предусмотрена установка счетчиков СВХ-15 и СВГ-15. Коммерческий учет тепла осуществляется теплосчетчиком, установленным в ИТП, квартирный учет тепла осуществляется индивидуальными счетчиками. Проектом предусматривается прокладка волоконно-оптического кабеля (ВОК) от существующего телекоммуникационного шкафа Минского РЦЭС до жилого дома с установкой оптического узла BETA PRO60G. Транспортное обслуживание жилого дома предусмотрено от проектируемого проезда с ул. Коммунальной.

Количество квартир в доме – 89, в том числе: однокомнатных – 36 ед., двухкомнатных – 37 ед., трехкомнатных – 16 ед. Отделка квартир, предназначенных для коммерческой реализации, не выполняется.
Цены на объекты долевого строительства:
однокомнатные квартиры – 4 400 000 рублей за 1 кв.м общей площади
двухкомнатные квартиры – 4 300 000 рублей за 1 кв.м общей площади
трехкомнатные квартиры – 3 900 000 рублей за 1 кв.м общей площади.
Условия оплаты: уплата цены договора производится дольщиком единовременно не позднее 3 (трех) календарных дней с момента подписания договора создания объекта долевого строительства. По соглашению сторон уплата цены договора также может быть произведена дольщиком поэтапно в установленный договором период по графику платежей.
Количество предлагаемых объектов долевого строительства: 30 единиц.
Права застройщика на земельный участок: решение Минского районного исполнительного комитета (Минский райисполком) от 25 мая 2011 г. № 4062 «О предоставлении земельного участка частному строительному унитарному предприятию «Витасанплюс» для строительства многоквартирного жилого дома № 3 (по генплану) комплекса многоэтажных жилых домов не повышенной комфортности и подъездной автодороги в а.г. Сеница Сеницкого сельсовета Минского района»;
Свидетельство (удостоверение) № 600/1260–1079 о государственной регистрации земельного участка с кадастровым номером 623686605101001016, расположенного по адресу: Минская область, Минский район, Сеницкий с/с, а.г. Сеница, д. 3 (по генплану), площадь – 0,73877 га, назначение – земельный участок для строительства многоквартирного жилого дома № 3 (по генплану) комплекса многоэтажных жилых домов не повышенной комфортности и подъездной автодороги, составлено Республиканским унитарным предприятием «Минское областное агентство по государственной регистрации и земельному кадастру» 2 июня 2011 г.
Границы земельного участка: улица Набережная – местный проезд – ул. Я. Купалы – ул. Коммунальная.
Площадь земельного участка: 0,73877 га.
Элементы благоустройства: проектом предусмотрено полное благоустройство тер-

ритории с организацией подъезда, парковками общей вместительности на 37 машино-мест, тротуаром для пешеходов шириной 1,5 м, дорожки и площадки к жилому дому из бетонной плитки. На территории строительства жилого дома запроектирована площадка для чистки вещей, площадка для отдыха и детская игровая площадка. Территория оборудуется малыми формами архитектуры.
Функциональное назначение нежилых помещений в многоквартирном жилом доме: на первом этаже запроектированы помещения товарищества собственников и электрощитовая. Техподполье дома предназначено для размещения инженерных сетей.
Межквартирные лестничные клетки, лестницы, лифты, лифтовые и иные шахты, коридоры, крыши, технические этажи и подвалы, другие места общего пользования, несущие, ограждающие несущие конструкции, механическое, электрическое, сантехническое и иное оборудование, находящееся за пределами или внутри жилых и (или) нежилых помещений, элементы озеленения и благоустройства, а также иные объекты недвижимости, служащие целевому использованию многоквартирного дома, поступают в общую собственность дольщиков.
Предполагаемый срок ввода многоквартирного жилого дома в эксплуатацию: 3 квартал 2012 года.
Договор строительного подряда: договор строительного подряда № 16П/2010 на выполнение работ от 06.12.2010 г. заключен застройщиком с Обществом с ограниченной ответственностью «Белбытстрой».
Условия ознакомления с объектом долевого строительства: ознакомиться с объектом долевого строительства и ходом работ по его строительству можно в офисе полномочного представителя Застройщика – ЧРУП «Вива Консалт» (торговая марка ViVa Invest), расположенного по адресу: г. Минск, ул. Б. Хмельницкого, д. 7, офис 302 (тел. 8 017 2 900 901, 8 029 1 907 901) или на сайте vivainvest.by